

AMELİYAT BIÇAĞININ ALTINDAKİ GÖZ PERDESİ

Tıptaki gelişme insanların hayatını uzatmaktadır. Bu yüzden eskisinden daha çok sayıda insanın, gözüne perde iniyor. Bu hastalık yaş ilerlemesinin sonucu göz merceklelerinin puslanması ile ilgilidir. Göz cerrahı bir ameliyatla hastaya tekrar iyi görme olanağı sağlayabilir.

Fuarda göz ameliyatı. Kalabalık, meraklı bir seyirci kitlesi hayretle cerrahı ve hastayı çevreler, hiçbir anestezi şekli (uyuşturucu) kullanılmaksızın hastanın gözündeki perde almırdı. İşte ikiyüz sene önce böyleydi; perde alıcılar köyden köye, pazar yerinden pazar yerine dolaşırlardı. Başarı oranları azdı. Tedavi görenlerde yara iltihaplanması ve buna benzer başka arazlar doğmasa bile, başarı genellikle ancak çok az derecede olur ve çocuklarda devamlı olmazdı.

Herşey hafif bir bulanıklıkla başlar, ışık rahatsız edici bir hal alır, sonradan dünya hafif bir sis içine girer. Hasta bu safhalardan artan bir huzursuzlukla geçer, ameliyat onda tabii bir korku uyandırır,

Fakat doktor onu teselli edebilir: Yaşlılığın sebep olduğu göz perdelenmesinden rahatsız olan yaşlı ve zayıf insanlar için ameliyat cesaret isteyen bir şeydir ve korkulmaması gerekir.

Tıptaki gelişmeler, tanı ve tedavideki ilerlemeler genel yaşama ümidini arttırdığından eskisinden daha fazla insanda göz merceği eskimesinin tabii bir sonucu olan göz perdelenmesi meydana geliyor.

Su gibi saydam olan mercek göz yuvarlağının önemli bir parçasıdır ve esnekliği sayesinde değişebilen ışık kırma gücü ve daima değişen kalınlığı vasıtasıyla uzağa ve yakına uygunluğu mümkün kılar. Yaşam süresince sertleşir ve böylelikle uyarılabilir kabiliyetini gittikçe kaybeder.

Göz yuvarlağı üç tabakadan meydana gelir: İki dıştaki sert göz tabakasıdır (önceki saydam tabaka ile), ortada kirpiksi kaslar ve göz bebeğini kaplayan iris ile damar tabaka bulunur, içteki ise ağ tabakadır (retina). Retina ışık etkilerini gör-

İÇ VE DIŞ KAPAKTAKİ RESİMLER

- 1-2 Operatör üçgen bir ameliyat bıçağı ve makasla gözün ön odasını keserek açıyor.
- 3-4 5 mm uzunluğunda ince bir iğne yaranın kenarlarından geçirilip ipliğe ilmek atılıyor.
- 5 Göz merceğinin dışarı çıkartılmasını önlememesi için, iplik ilmekleri yaradan uzaklaştırılıyor.
- 6-7 Mercek soğuk bir kaleme (çeliğe) dondurularak yapıştırılıyor ve dışarı çekiliyor.
- 8 Hazırlanan iki dikiş bağlanıyor, göz bebeği ilaçlarla daraltılıyor, gözün ön odası hava ile dolu bir hale getiriliyor.
- 9 Yara devamlı naylon dikişle kesin olarak kapatılıyor.
- 10 Gözün ön odasındaki havanın yerine suni camı cisim konuyor. Ameliyat bitmiştir.

Yukarda: Modern bir göz ameliyatı odası. Operatör ve asistanları, 4 ilâ 16 misli arasında büyüten mikroskoplarla çalışıyorlar.

me siniri yoluyla beyine ileten ve ışığa karşı duyarlık gösteren başlıca tabakadır. Arasındaki göz yuvarlağının içi şeffaf, pelte nevinden, camsı bir cisimle doldurulmuştur.

Göz perdelenenmesinde, araba tekerleğinin parmaklarına benzeyen parça parça bulanıklıklar ve mercek kabuğunda su sızdıran çatlaklar oluşur.

Göz perdesi alıcıları diye bilinen kimse ler sanatlarını 18. yüzyılın ortalarına kadar sürdürdüler: Bunlar gözün içine bir iğne sokarlar, böylelikle bulanık merceği yatağından iterler ve camsı cismin içine batırırlardı. Modern göz perdesi ameliyatı Ludwig XV.'in göz doktoru Jacques Daviel ile başlar. Daviel 1745'den itibaren bulanık merceğin saydam tabakanın kenarına kadar uzaklaştırılmasını büyük bir hasta kitlesi üzerinde ve lokal anestezinin yerleşmesinden 100 sene önce başarılı bir şekilde geliştirdi. Perdelenenmiş merceğin gözden dışarı alınması, merceğin camsı cismin içine batırılmasına karşı kesin ilerleme gösterdi; ameliyatın başka yan arazlara yol açması hemen hemen tamamıyla bertaraf edildi.

Daviel'in metodunun prensibi göz perdesi ameliyatında bugün hâlâ kullanılıyor. Tabii ameliyat en iyi cihaz ve âletler sayesinde hemen her zaman hiçbir yan tesire sebebiyet vermeksizin uygulanıyor. Lokal veya genel anestezi (yöreyssel veya genel uyuşturucu) kullanılması gayet tabiidir. Bugünkü ameliyatın yapılışı ve nekahat devresinde verilen etkili ilaçlar en uygun tedavi sürecini garanti etmektedir. Üç ay sonra hıyata çıkartılan perdelenenmiş merceğin ışık kırma gücünün yerini alan bir göz perdesi gözlüğü alır. Kamaşma ve sis kaybolur, dünya tekrar renkli ve tanımlanabilir hale gelir.

Bugün göz perdesi ameliyatının artık çok az bir tehlikesi vardır. «Bu sizin görme olanağınızı azaltan bir mercek puslanmasındır. Ne yazık ki bu durum daha fenalaşacak ve birgün ameliyat edilmeniz gerekecek. Fakat daha sonra tekrar iyi görme ye başlayacaksınız.» Bugünkü göz doktoru, göz perdelenenmesinden rahatsız olanlara işte böyle der.

Bild der Zeit'an

Çeviren : TAMER ÇAKICI

ALFRED NOBEL'İN VASIYETNAMESİ

10 Aralık'ta bütün dünyada Alfred Nobel'in 75. ölüm günü anıldı. Acaba Nobel kimdir? Kendi adıyla anılan "Nobel Ödülü" nün hikâyesi nedir? İşte bu yazımızda bu ilginç soruyu ele alıyoruz.

Upsala Üniversitesinin fahri doktor ünvanının kendisine verilmesi dolayısıyla, Nobel'in sunduğu otobiyografisi, hal tercümesi şöyle başlıyordu: «Aşağıda imzası bulunan ben 21 Ekim 1833'te doğdum, mevcut bütün bilgimi özel öğrenimle sağladım ve hiçbir yüksek okula gitmedim».

Alfred Nobel Stockholm'un bir banliyö bölgesi olan Sterkelsebruk'ta dünyaya gelmiştir. Tanınmış bir mucit ve inşaat müteahhidi olan babası tam bu sırada iflâs etmişti. Öte yandan da yeni doğan bu çocuk çok zayıf ve kuvvetsizdi, kendisinden daha büyük olan kardeşleri Robert ve Ludwig ile oynayamıyordu bile.

Fakat birdenbire herşey değişti. Daha ABC'yi yeni söken Alfred herkesi hayrete düşürmeğe başladı. Çocukta büyük bir istidat vardı. Ne yazık ki şansı gene pek uzun sürmedi. Babası silâh ve patlayıcı madde fabrikaları kurmak üzere St. Petresburg'a gitmek, çocuklar da özel öğrenim görmek zorunda kaldılar. Düzenli bir oku-

la gitmeğe malî olanakları yetmiyordu. Böylece Nobel 16 yaşında babasının fabrikasında çalışmak zorunda kaldı.

Genç stajyer şimdi, o zaman yeni bulunmuş olan pamuk barutu ve kollyum'la uğraşıyordu. Bu işte çalışırken birçok yeni teknik değişiklikler yapmağı becerdi. Fakat yalnız başına gene de bunların içinden çıkmak kolay birşey değildi. Bunun üzerine babası onu Amerikaya yolladı. O zaman kabiliyet ve istidatı olan gençlere orada okul diploması olmadan da mühendis olmak şansı tanınıyordu.

Çok geçmeden Nobel İsveççe ve Rusçadan mâda İncilizceyi de öğrendi. Daha sonraları Fransızca ve Almancayı da çabukça öğrenivermişti. Fakat ilk önce teknik bilgiye ihtiyacı vardır. Babasının tanıdıklarının çokluğu ona yardımcı oldu ve o zaman Amerikada yaşamakta olan dünyanın en tanınmış gemi mühendisi, hemşehrisi John Erikson onu yanına aldı.